

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. L. prawa do emerytury pomostowej. Decyzja została wydana na podstawie ustawy dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz że przed dniem 1 stycznia 1999 r. (w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art.32 i art.33 ustawy pomostowej) oraz po dniu 31 grudnia 2008 r. (w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych) nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy wskazał, że nie uznał wnioskodawcy jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 5 października 1981 r. do 31 grudnia 2008 r., ponieważ pracodawca w świadectwie pracy nie powołał się na przepisy zarządzenia resortowego oraz okresu od 1 stycznia 2009 r. do 22 marca 2009 r., ponieważ wnioskodawca nie został zgłoszony w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że J. L. legitymuje się stażem sumarycznym w wymiarze 33 lat i 23 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. L. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca wskazał, że podczas pracy w Zakładzie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywał obowiązki pracownicze w warunkach szczególnych. J. L. zaznaczył, iż w okresie od 5 października 1981 r. do 30 marca 2009 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki monter – konserwatora sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, monter – konserwatora sieci kanalizacyjnej oraz monter – konserwatora sieci wodno – kanalizacyjnej. W ocenie skarżącego legitymuje się on stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Zdaniem skarżącego korzysta on z ochrony praw nabytych, a decyzja odmawiająca mu świadczenia w istocie pozbawiła go wypracowanych świadczeń.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Decyzją z dnia 6 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. L. prawa do emerytury pomostowej. Decyzja została wydana na podstawie ustawy dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej, bowiem po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakład nie uwzględnił do prac w szczególnych warunkach pracy w okresie do 1 stycznia do 31 grudnia 2009 roku, bowiem pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego jako pracownika w szczególnych warunkach. Niniejszą decyzją zmieniono decyzję z dnia 20 maja 2016 r. w zakresie udowodnionego stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że J. L. legitymuje się stażem sumarycznym w wymiarze 33 lat i 23 dni oraz stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 27 lat 2 miesięcy i 24 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. L. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca wskazał, że odmowa przyznania mu prawa do emerytury z powodu niewykonywania pracy w szczególnych warunkach po 31 grudnia 2008 r. nie była uzasadniona. Zdaniem skarżącego osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych może nabyć prawo do tej emerytury wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W ocenie skarżącego wobec wykazania przez niego 15 – letniego kwalifikowanego stażu pracy na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych tj. 1 stycznia 2009 r. spełnia on warunki do przyznania mu prawa do świadczeń emerytalnych.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o łączne rozpoznanie ze sprawą z odwołania wnioskodawcy o decyzji z dnia 20 maja 2016 r.

Postanowieniem z dnia 15 września 2016 r. Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 1979/16 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 1670/16 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 1670/16. (postanowienie k.10 akt o sygn. VIII U 1979/16)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. L. urodził się (...)

J. L. nie pozostaje w stosunku pracy, legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 33 lat i 23 dni.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 21 kwietnia 2016 roku J. L. złożył wniosek o emeryturę pomostową, po którego rozpatrzeniu w dniu 20 maja 2016 r. wydano decyzję mocą której odmówiono mu prawa do emerytury pomostowej. Decyzją z dnia 6 lipca 2016 roku (po rozpatrzeniu wniosku z dnia 27 czerwca 2016 r.) zmieniono decyzję z dnia 20 maja 2016 r. w zakresie udowodnionego stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Udowodniony do dnia 31 grudnia 2008 r. staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wyniósł 27 lat 2 miesiące i 24 dni.

(decyzja k.27 - 28 plik I akt ZUS , decyzja k.31 - 32 plik I akt ZUS)

W okresie od 5 października 1981 r. do 30 marca 2009 r. J. L. był zatrudniony w Zakładzie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

(świadczenie pracy w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.19)

W dniu 14 czerwca 2016 r. ww. zakład pracy wystawił J. L. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Z treści świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od 5 października 1981 r. do 30 marca 2009 r., a w okresie od 5 października 1981 r. do 31 grudnia 2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach ściekowych tj. prace określone w dziale IX, pozycji 1 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach na stanowisku montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej, montera – konserwatora sieci wodno – kanalizacyjnej wymienionym w wykazie A dziale IX pozycji 1 punkcie 1 zawartym w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji , Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach , uprawniające do niższego wieku emerytalnego.

(świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k.6)

Podczas zatrudnienia w ww. zakładzie pracy wnioskodawca otrzymał angaże na następujące stanowiska pracy:

- od dnia 5 października 1981 r. na stanowisko montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
- od dnia 1 sierpnia 1987 r. na stanowisko montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej,
- od dnia 1 czerwca 1994 r. na stanowisko montera – konserwatora sieci wodno – kanalizacyjnej.

(angaże w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.19)

Od października 1981 r. do maja 1994 r. J. L. pracował w miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na L.. Obowiązki pracownicze wykonywane przez wnioskodawcę sprowadzały się wówczas do czyszczenia znajdujących się w oczyszczalni sit, a także do wywozu (za pomocą wózka akumulatorowego) osadzających się na nich nieczystości na przyległy do oczyszczalni ścieków teren. J. L. pracował w brygadzie składającej się z 4 pracowników, w systemie zmianowym, a pełen wymiar czasu pracy w jego przypadku wynosił 6 godzin. W okresie zimowym do obowiązków pracowniczych wnioskodawcy należała także obsługa kotłów parowych (wnioskodawca posiadał stosowne uprawnienia w tym zakresie) za pomocą których ogrzewano oczyszczalnię.

Od czerwca 1994 r. do marca 2009 r. wnioskodawca zajmował się obsługą punktów zlewnych, gdzie za pomocą wozów asenizacyjnych, przywożono nieczystości płynne. Powierzone obowiązki pracownicze wykonywał wówczas w wymiarze 8 godzin dziennie. W ostatnim okresie swojego zatrudnienia wnioskodawca zajmował się także ewidencją samochodów asenizacyjnych.

Wnioskodawca nie wykonywał obowiązków pracowniczych w podziemnych kanałach ściekowych (zdarzało się to jedynie wyjątkowo podczas prac przy czyszczeniu sit), a także nie zajmował się obsługą sieci wodnych. Podczas całego okresu zatrudnienia w ww. zakładzie pracy wnioskodawca zobowiązany był do noszenia odzieży ochronnej, rękawic czy też okularów. J. L. otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

(zeznania wnioskodawcy min. 00:03:01 – 00:15:13 protokołu rozprawy z dnia 7 grudnia 2016 r. dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.19)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z ww. dokumentów, których autentyczności strony nie kwestionowały. Zeznania ubezpieczonego znalazły potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania są niezasadne.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz.965 z późn. zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6)po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prace w szczególnych warunkach to w myśl art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami

technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze to w myśl art.3 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W ust.7 art.3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano jednocześnie, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy decyzją z dnia 20 maja 2016 r. odmówił J. L. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków określonych w art.4 ww. ustawy o emeryturach pomostowych – tj. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat, a także nie udokumentował wykonywanej po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3. Kolejną decyzją z dnia 6 lipca 2016 r. organ rentowy wprawdzie uznał, że wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat, ale co istotne wskazał, że J. L. nadal nie udokumentował wykonywanej po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3.

Z treści decyzji z dnia 6 lipca 2016 r. wynikało zatem, iż ubezpieczony z warunków określonych w art.4 ww. ustawy spełnił następujące:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący 60 lat;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący ponad 25 lat;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie wykazało, że po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3.

Ustawowy wykaz prac w szczególnych warunkach obejmuje 40 pozycji i ma charakter zamknięty. Prace te zostały wymienione w załączniku nr 1 do ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Natomiast prace w szczególnym charakterze zostały wymienione w załączniku nr 2 do ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Skoro katalog prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest zamknięty, to cech pracy o szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach nie mogą mieć inne prace, choćby sposób ich wykonania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (wyrok WSA w Poznaniu z 29 czerwca 2011 roku, (...) SA/Po 335/11, Lex nr 863891).

Po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony był zatrudniony w Zakładzie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Wykonywał prace związane z obsługą zlewni asenizacyjnych i zajmował się ewidencją samochodów asenizacyjnych. Prace te nie zostały wymienione w załączniku nr 1 ww. ustawy do prac w szczególnych warunkach ani w załączniku nr 2 ww. ustawy do prac w szczególnym charakterze.

Zatem po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony nie wykonywał prac szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ww. ustawy. Ubezpieczony nie spełnia tym samym jednego z warunków do przyznania emerytury pomostowej, wskazanego w art.4 punkt 6 ww. ustawy.

Restrykcyjne przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej wynikające z art.4 (którego jednym z warunków jest wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art.32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie tylko przed dniem 1 stycznia 1999 roku ale także po 31 grudnia 2008 roku) łagodzi art.49 ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z treścią tego przepisu ustawodawca dla nabycia prawa do emerytury pomostowej zwalnia ubezpieczonych z konieczności wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, pod warunkiem osiągnięcia przez ubezpieczonego do dnia 1 stycznia 2009 roku stażu pracy odbytego w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w takim rozmiarze jaki jest wymagany przez ustawę o emeryturach pomostowych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2013 roku (II UK 164/11, Lex) wskazał, iż w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art.3 ust.1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art.3 ust.3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany. Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż dokonując interpretacji art.49 ustawy o emeryturach pomostowych, należy przyjąć, że nie spełnia przesłanki określonej w art.49 punkt 3 ustawy ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2013 roku (I UK 164/12, Lex) w którego tezie wskazano, że określenie „okres prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3, zawarte w art.49 punkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres prac wskazanych w art.3 ust.1 i 3 bez wliczania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

W niekwestionowanych okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy, prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie przed 1 stycznia 2009 roku na stanowisku montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej, montera – konserwatora sieci wodno – kanalizacyjnej nie były ani pracami w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Na marginesie należy wskazać, że stanowisko organu rentowego, iż podstawą odmowy przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej może być nieprzekazanie przez pracodawcę do Zakładu informacji, że ubezpieczony był zatrudniony w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie ma uzasadnienia prawnego. Nieprzekazanie tych danych, nie może stanowić przesłanki do odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej, bowiem zgłoszenie nie jest warunkiem uzyskania tego świadczenia.

Reasumując, ubezpieczony nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury pomostowej wymienionych w art.4 ani w art.49 ww. ustawy emeryturach pomostowych i Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołania.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

13.01.2017 r.